Bokredaktör: Gun Berefelt

Pedagogiskt om samtal med barn i krissituationer

Haldor Øvreeide. **Samtal med barn. Metodiska samtal med barn i svåra situationer.** 154 sidor. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1998. ISBN 82-7634-149-7.

Recensent: Michael Boman, professor emeritus, Stockholm.

Författaren är enligt baksidestexten specialist i klinisk psykologi med långvarig erfarenhet av barnavårdsfrågor. Boken har vuxit fram ur författarens personliga erfarenheter från samtal med barn bl a i familjerådgivning och i barn- och familjeterapi. Den riktar sig framför allt till personal inom den sociala barnavården som har att handlägga och ta ansvar för beslut i frågor som rör barn i svåra livssituationer, t ex när placering på institution eller familjehem är aktuell eller då barnet kan ha varit utsatt för övergrepp av olika slag.

Författaren använder ett kommunikationsteoretiskt perspektiv för att för läsaren göra barnets upplevelser och belägenhet i krissituationer förståelig. Han poängterar att det trots alla hinder och praktiska svårigheter är möjligt att metodiskt lära sig att hantera den komplicerade uppgiften att på ett riktigt och fruktbart sätt samtala med barn som befinner sig i kritiska situationer, och boken ger en mängd belysande exempel från den kliniska praktiken, där de flesta som arbetar inom området borde kunna känna igen sig och ta lärdom.

En konst att komma till tals med barn

Personligen är jag helt enig med författaren om att det är en viktig, men ack så svår uppgift om att komma till tals med barn, oavsett deras problem, ålder eller utvecklingsnivå. Jag är också enig med honom om att det är av största vikt att sätta barnets intressen och dess integritet i fokus och att lära sig att uppfatta barnet i ett åldersperspektiv. Det rör sig om en konst. En del har personlig fallenhet, en medfödd begåvning att ta emot och ge kontakt till barn, att vinna deras förtroende och att förstå både deras behov och konflikter. Men de flesta av oss har en lång väg att vandra innan vi får kontakt med den del av oss själva som gör det möjligt för oss att »förstå barn». Författaren själv intar (naturligt nog) här en optimistisk hållning till vår förmåga att lära oss komma förbi svårigheterna: »Vi kan öka medvetenheten i vår presentation av oss själva, få kontroll över våra egna reaktioner och vår roll i samtalssituationen så att barnet kan ges anledning att ge oss den öppenhet och kontakt vi behöver för att ge och få information.» Han delar med sig av sin långa och rika erfarenhet i en strukturerad och pedagogiskt väl organiserad text. Det är en bok som förmedlar mycket av djup insikt och erfarenhet om barns sätt att fungera i svåra konfliktsituationer.

Språket borde ha ansats

Språket är emellertid tungt och bjuder ofta ett segt motstånd, trots att innehållet är intressant, tankeväckande och dessutom förmedlar en mängd klokt och gediget kunnande. Då jag inte haft tillgång till den norska upplagan har jag inte heller haft möjlighet att bedöma översättningens giltighet. Men oavsett om det oviga språket ligger i det norska originalet eller i den svenska översättningen kunde förlaget ha visat ett större intresse för den svenska språkdräkten. Även med dessa reservationer anser jag att boken borde vara av värde som underlag för undervisning och vidareutbildning, riktad till de olika personalgrupper inom social och medicinsk barnavård där man möter barn i krissituationer. •

Reportagebok om psykiskt störda ungdomars livskamp

Hasse Karlsson. **Att välja livet. Om psykiskt störda ungdomars livskamp.** 196 sidor. Karlskrona: Ett Helt Liv Förlag, 1998. Pris 250 kr. ISBN 91-972900-3-3.

Recensent: Staffan Lindeberg, distriktsläkare, Sjöbo.

Jag är mycket förtjust i den moderna form av journalistik där intervjuaren knappast syns eller hörs, där den intervjuade får all uppmärksamhet och tycks berätta fritt från hjärtat. Om metoden tillämpas av en nyfiken och lyhörd reporter, som är öppen för oväntade vändningar, kan resultatet bli mycket lyckat.

Frilansjournalisten Hasse Karlsson tycks behärska tekniken. Hans rapport från Älvnäsgården och Ällingen, barn- och ungdomspsykiatern Anker Melgaards behandlingshem i Dalarna för psykiskt svårt störda barn och ungdomar, är fängslande och lättillgänglig samtidigt som den ger en tydlig bild av en till synes framgångsrik verksamhet.

Ungdomarna berättar

Allra mest övertygande blir det när dessa mycket tungt belastade ungdomar själva kommer till tals. Såsom Tobias, 17 år: »Mina första intryck i livet är fyllda av ångest. Jag har varit aggressiv och arg hela livet … våldsam.» »… Idag finns inget jag är gladare för än att jag gjorde valet och lämnade mitt gamla liv. Anker och personalen har hjälpt mig mycket. Han är en levande människa med stor utstrålning. I början tyckte jag att han var en slags Ulf Ekman, att det fanns en sektstämpel över alltsammans. Men hemligheten bakom allt är inte Anker eller Ällingen, utan du själv. Om du inte verkligen vill, så går inget. … Det är nog det mest krävande jag gjort i mitt liv …»

My, 16 år: »Nej … jag vill inte bli vuxen, det vill jag inte. Fast man kan ju inte både stanna och växa … det går inte.» … »Om tre år? … kanske jag håller på och letar lägenhet, och så går jag